

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління та освітніх технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Шинкарук В.Д.

“ _____ ” _____ р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

управління та освітніх технологій

Протокол №10 від 04.05.20 р.

Завідувач кафедри

_____ Кубіцький С.О.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ**

спеціальність 035 «Філологія»

Освітньо-професійна програма «Філологія «Англійська мова та друга іноземна»

Розробник: Журавська Н.С., доктор педагогічних наук, професор кафедри
управління та освітніх технологій

Київ - 2020

1. Опис навчальної дисципліни «Теорія та методика навчання»

Галузь знань, спеціальність (спеціалізація), освітній ступінь		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Бакалавр	
Спеціальність	035 філологія	
Освітньо-професійна програма	«Філологія «Англійська мова та друга іноземна»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсова робота		
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)		
Семестр		1
Лекційні заняття		10
Практичні, семінарські заняття		10
Лабораторні заняття		-
Самостійна робота		100
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента		

2. Мета завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення із методикою навчання іноземної мови та формування вмінь щодо проведення всіх форм занять, які слугуватимуть основою для їхньої практичної роботи, що пов'язана з викладацькою діяльністю.

Завдання дисципліни полягають у формуванні фахівців, здатних:

– засвоїти систему методичних знань і набути практичних умінь із навчання іноземної мови та аналізу й оцінки викладання навчального матеріалу за видами занять;

– усвідомити закономірності професійного становлення та особистісного зростання;

– сприяти професійному самовизначенню;

– на основі самопізнання сформувавши власний стиль педагогічної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні та методичні засади організації навчального процесу;
- структуру методики навчання іноземної мови;
- підбір та структурування змісту навчального матеріалу;
- планування, відбір та розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- закономірності та принципи навчання іноземної мови;
- методи, форми та засоби навчання іноземної мови;
- суть та основні види контролю успішності знань студентів.

вміти:

- висвітлювати та обґрунтовувати педагогічні закономірності, явища і факти, їх науково аргументувати, формувати самостійність педагогічного мислення, шукати нові підходи в організації освітнього процесу, аналізувати й узагальнювати педагогічний досвід;

- планувати, відбирати та розподіляти навчальний матеріал за видами занять;

- реалізувати принципи навчання під час вивчення тем;

- вибирати: цілі, завдання, форми, оптимальні методи та засоби навчання, методи контролю.

-

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Сформованість особистісно-мотиваційних якостей та ціннісних парадигм, необхідних для успішної професійної діяльності;

ЗК 2. Володіння знаннями із своєї дисципліни та здатність побудувати Освітній процес таким чином, щоб досягти високої ефективності процесу навчання;

ЗК 3. Використання ефективних методів та прийомів навчання, оптимальних засобів досягнення поставленої мети

ЗК 6. Здатність жити та взаємодіяти в умовах полікультурного суспільства, керуючись національними, громадянськими та загальнолюдськими духовними цінностями

ЗК 15. Здатність використовувати поглиблені спеціалізовані професійні теоретичні і практичні знання з методології і методики наукового дослідження для самостійної науково-дослідної і педагогічної діяльності.

ЗК 17. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті лінгвістичні та літературознавчі знання

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Володіння лінгво-дидактичними уміннями, необхідними для ефективної роботи в освітніх закладах.

СК 6. Знання студентів про культуру України, мова якої вивчається; володіння студентами особливостями мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування.

СК 7. Здатність мобілізувати компетенції, отримані зі своєї основної спеціальності і суміжних дисциплін, і успішно застосовувати їх в процесі перекладу професійно орієнтованих текстів.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організаційно-методичні основи дисципліни

1.1. Методика як наука та шляхи її розвитку. Методична робота.

Шляхи її розвитку методики навчання. Елементи системи методичної роботи. Поняття методики як науки. Типи методичної роботи. Комплекс заходів методичного забезпечення дисципліни.

1.2. Реалізація дидактичних правил і принципів навчання.

Методика реалізації дидактичних правил і принципів навчання. Процес розвитку педагогічної науки. Поняття «національне виховання». Національне виховання та етнізація. Експліцитна та емпліцитна методика навчання. Принцип виховуючого навчання.

1.3. Оптимальний вибір методів навчання.

Етапи вибору методів навчання. Причини, що впливають на вибір методів навчання. Ієрархія факторів, що впливають на вибір методів навчання. Зміни у інтенсивності застосування різних методів навчання. Графічний метод. Використовувати складання семантичних графів (composing semantic graphs) та побудова інтелект-мап (mind-mapping).

Змістовий модуль 2. Способи діяльності фахівців.

2.1. Методика самостійної роботи студентів.

Методика самостійної роботи студентів. Сучасні методи самостійної роботи студентів. Активна мовна діяльність всіх учнів класу методами самостійної роботи. Перехід мовної ініціативи від учителя до учня. Метод проєктів. Методи активізації пізнавальної діяльності студентів.

2.2. Методика проблемного та ігрового навчання - 12 год.

Ігрові та проблемні технології навчання. Загальні правила й принципи технологій навчання. Сучасні освітні технології. Компоненти технологій навчання. Принципи технологій навчання. Моделі навчальної гри: імітаційні, операційні, рольові, сюжетні, ігри-змагання.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	сем	Ін.	с.р		л	п	се м	Ін.	с.р.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Організаційно-методичні основи дисципліни												
1.1. Методика як наука та шляхи її розвитку. Методична робота.							20	2	2			16
1.2. Реалізація дидактичних правил і принципів навчання							20	2	2			16
1.3. Оптимальний вибір методів навчання							20	2	2			16
Разом за змістовим модулем 1							60	6	6			48
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Способи діяльності фахівців												
2.1. Методика самостійної роботи студентів							30	2	2			26
2.2. Методика проблемного та ігрового навчання							30	2	2			26
Разом за змістовим модулем 2							60	4	4			52
Усього годин							120	10	10			100
Курсова робота							-					
Усього годин							120	10	10			100

4. Теми семінарських занять
(не передбачені навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1.1. Методика як наука та шляхи її розвитку. Методична робота.	2
2	1.2. Реалізація дидактичних правил і принципів	2

	навчання	
3	1.3. Оптимальний вибір методів навчання	2
4	2.1. Методика самостійної роботи студентів	2
5	2.2. Методика проблемного та ігрового навчання	2
Разом		10

6. Теми лабораторних занять (не передбачені навчальним планом)

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентів

1. Покажіть взаємозв'язок елементів дидактичної системи під час підготовки до оглядової лекції.
2. Визначте форму організації навчальної діяльності студентів, якщо метою заняття є – формування професійних умінь і навичок.
3. Назвіть форми організації навчальної діяльності студентів, що можуть виступати як метод, прийом, структурний елемент освітньої діяльності.
4. Назвіть основні завдання сучасної загальної середньої освіти.
5. Структурні елементи проблемного навчання.
6. Сценарій рольової гри з іноземної мови.
7. Назвіть сучасні вимоги до іноземної мови.
8. Назвіть основоположні документи, що регламентується сучасне функціонування навчальних закладів загальної середньої освіти.
9. Методика підготовки до проблемної лекції на прикладі теми, розділу...
10. Методика підготовки та проведення практичних занять на прикладі теми, розділу...
11. Методика підготовки та проведення семінарських занять на прикладі теми, розділу...
12. Методика організації самостійної роботи учнів на прикладі теми, розділу...
13. Активізація діяльності студентів на прикладі теми, розділу...
14. Методика проведення ігрових занять у загальної середньої школи (на прикладі дисципліни – ділова гра; розділу, теми – рольова гра).
15. Контроль за навчальною діяльністю студентів під час лекції / семінару/ практичного заняття / лабораторного заняття/ аудиторної самостійної роботи/ поза аудиторної самостійної роботи. на прикладі теми
16. Тестові методи контролю знань учнів. під час лекції / семінару/ практичного заняття / лабораторного заняття/ аудиторної самостійної роботи/ поза аудиторної самостійної роботи. на прикладі теми
17. Психолого-педагогічні аспекти успішного виконання самостійної роботи студентами.
18. Ділові, рольові, діяльнісно - організаційні ігри в освітньому процесі загальної середньої школи.
19. Технічні засоби управління навчання студентів.

20. Групові форми навчання учнів як чинник інтенсифікації їхньої навчально-пізнавальної діяльності.
21. Оптимізація освітнього процесу у загальній середній школі.
22. Дискусія як метод навчання у загальній середній школі.
23. Основні форми організації освітнього процесу та види навчальних занять у загальній середній школі.
24. Проблема розвитку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників загальної середньої школи.
25. Модернізація освітнього процесу загальної середньої школи в світлі сучасних змін.
26. Моделювання навчальної діяльності викладача загальної середньої школи.
27. Порівняльний аналіз діяльності викладачів вітчизняних і зарубіжних шкіл.
28. Використання інтернет-ресурсів на уроці.
29. Шляхи та засоби підвищення ефективності уроку іноземної мови.
30. Європейський мовний портфоліо як ефективний засіб самоконтролю.
31. Використання автентичних матеріалів на уроках іноземної мови як засіб розвитку мовленнєвої компетенції учнів.
32. Застосування інтерактивних методів навчання на уроках іноземної мови.
33. Інформаційні технології на уроках іноземної мови.
34. Формування соціокультурної компетенції учнів за допомогою автентичних матеріалів.
35. Розвиток граматичної компетенції учнів в процесі комунікації.

Тести для визначення рівня засвоєння знань студентів

1. Однією з умов оптимального вибору форм організації навчальної діяльності учнів з іноземної мови є рівень ____ учнів
2. Джерелами методики навчання спеціальності є:
 1. Методологія
 2. Наука
 3. Дидактика
 4. Модель фахівця
 5. Накопичений досвід
 6. Елементи дидактичної системи
3. Недоліками проблемного навчання з іноземної мови є:
 1. Велика витрата часу.
 2. Обов'язкове передування словесних методів.
 3. Робота на тренажерах (по необхідності застосування).
 4. Обов'язковість ігрового проектування.
 5. Проблемне викладення матеріалу
4. Переваги лекційно-семінарської системи з точки зору підвищення ефективності освітнього процесу це:
 1. Зміна форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
 2. Економія навчального часу та аудиторії.

3. Застосування різноманітних засобів і методів навчання.
4. Підготовка матеріалів до методичних конференцій і семінарів.
5. Можливість моделювати

5. Методами проблемного навчання з іноземної мови є:

1. Евристична бесіда.
 2. Дослідницький метод .
 3. Лабораторно-експериментальний.
 4. Курсове проектування.
 5. Проблемне викладення матеріалу.
 6. Дипломне проектування.
 7. Самостійна робота
6. Проблемні ситуації можуть виникати при зіткненні учнів, під час навчальної практики з іноземної мови, із _____ ситуаціями
7. Технологія проблемного навчання під час лекцій з іноземної мови – це _____ структурних елементів
8. Навчальна мета лекцій з іноземної мови це _____ основним поняттям
9. Лекції з іноземної мови передбачає наголошення та _____ ключових понять теми
10. Семінар з іноземної мови доцільний, бо включає _____ обсяг матеріалу
11. Наявність планів занять з іноземної мови дає змогу викладачеві _____ використовувати навчальний час
12. За наявності телекомунікаційного каналу комп'ютер може виступати як _____ між викладачем і студентом з іноземної мови, так і брати на себе частину освітнього процесу.
13. Ефективне використання технічних засобів навчання з іноземної мови можливе за умови ретельної розробки необхідних _____ матеріалів
4. Головними перевагами персонального комп'ютера перед іншими технічними засобами _____ є гнучкість, можливість настройки на різні методи і алгоритми навчання, а також індивідуальна реакція на дії кожного окремого студента.
15. Однією з переваг проблемного навчання з іноземної мови є те, що воно сприяє _____ навчально-пізнавальної діяльності учнів
16. Укажіть до яких груп належать форми організації навчальної діяльності учнів з іноземної мови:

Групи	Форми
А. Масові	1. Лекції
Б. Групові	2. Конференції
В. Індивідуальні	3. Конкурси
	4. Олімпіади
	5. Заняття різних типів
	6. Екскурсії
	7. Семінари
	8. Практичні заняття
	9. Дослідницька робота
	10. Ігрові заняття

	11. Гурткова робота
	12. Курсове проектування
	13. Дипломне проектування

17. Укажіть особливості визначених рівнів проблемності

Рівні проблемності	Особливості
А. Перший - низький	1. Викладач створює проблемну ситуацію, а студенти шукають шляхи вирішення
Б. Другий - середній	2. Учні створюють проблемну ситуацію та шукають шляхи вирішення
В. Третій - високий	3. Викладач сам створює проблемну ситуацію та вирішує її

18. Мета з іноземної мови - це передбачуваний _____ праці педагога.

19. Точне визначення завдань під час практичних занять з іноземної мови, які повинні розкривати і конкретизувати мету педагогічної діяльності – наступний крок в _____ діяльності педагога

20. Виходячи із конкретних цілей і завдань навчання з іноземної мови, педагог повинен вибрати найбільш _____ форми, методи і прийоми навчальної і виховної роботи

21. Навчання іноземної мови передбачає такі форми занять:

1. лекції;
2. практичні;
3. семінар;
4. самостійна робота;
5. індивідуальні консультації;
6. групові консультації

22. Переваги лекцій з іноземної мови:

1. творче спілкування лектора з аудиторією;
2. лекція –ощадливий спосіб одержання основ знань у загальному вигляді;
3. лекція активізує уявну діяльність студентів;
4. лекція привчає до пасивного сприйняття чужих думок.
5. лекція відбиває смак до самостійних занять

23. При відсутності підручників з нових складних питань з іноземної мови – основне джерело інформації _____.

24. Мета з іноземної мови - це передбачуваний _____ праці педагога.

25. Точне визначення завдань під час практичних з іноземної мови, які повинні розкривати і конкретизувати мету педагогічної діяльності – наступний крок в _____ діяльності педагога.

26. Виходячи із конкретних цілей і завдань навчання з іноземної мови педагог повинен вибрати найбільш _____ форми, методи і прийоми освітньої роботи.

27. У поняття педагогічної техніки під час навчання з іноземної мови входить:

1. вміння викладача спілкуватися зі студентами;

2. тон і стиль роботи викладача;
3. вміння викладача організувати та управляти своєю увагою;
4. вміння викладача організувати та управляти увагою студентів;
5. вміння викладача спостерігати та експериментувати;
6. вміння викладача володіти мовою, мімікою, жестами поставою
7. технічні засоби навчання і виховання;
8. вміння правильно поставити завдання перед студентами

28. Ефективність педагогічної праці педагога під час навчання іноземної мови великою мірою залежить від його уміння використовувати в єдиній системі педагогічну техніку і _____ засоби навчання

29. Наявність планів занять з іноземної мови дає змогу викладачеві _____ використовувати навчальний час

30. Укажіть до яких груп належать форми організації навчальної діяльності учнів з іноземної мови

Групи	Форми
А. Масові	1. Лекції
Б. Групові	2. Конференції
В. Індивідуальні	3. Конкурси
	4. Олімпіади
	5. Заняття різних типів
	6. Екскурсії
	7. Семінари
	8. Практичні заняття
	9. Дослідницька робота
	10. Ігрові заняття
	11. Гурткова робота
	12. Курсове проектування
	13. Дипломне проектування

8. Методи навчання

Словесні, наочні, пояснення педагога в організації самостійної роботи студентів, підготовки студентів до вивчення матеріалу, що передбачає пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; вивчення нового матеріалу; конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного інтересу; контролю й оцінки результатів навчання, опора на індуктивні й дедуктивні, аналітичні й синтетичні методи, організації діяльності студентів, стимулювання діяльності; ігрові заняття – самостійне проведення та аналіз різних видів занять.

9. Форми контролю

Підсумкова форма контролю – залік. Контроль знань та умінь студентів здійснюється шляхом зарахування конспектів самостійно розроблених занять,

вирішення тестових завдань для перевірки знань, проведення залікових занять. Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістовні модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з атестації (іспиту) – 30 балів.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Після проведення проміжних атестацій з двох змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} \cdot K_{ЗМ}^{(1)} + \dots + R_{ЗМ}^{(n)} \cdot K_{ЗМ}^{(n)})}{K_{дис}}, \quad (1)$$

де $R_{ЗМ}^{(1)}, \dots, R_{ЗМ}^{(n)}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K_{ЗМ}^{(1)}, \dots, K_{ЗМ}^{(n)}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K_{ЗМ}^{(1)} + \dots + K_{ЗМ}^{(n)}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Формулу (1) можна спростити, якщо прийняти $K_{ЗМ}^{(1)} = \dots = K_{ЗМ}^{(n)}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} + \dots + R_{ЗМ}^{(n)})}{n}. \quad (2)$$

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання студента відбувається згідно положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р., протокол № 6 з таблиці 1.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Журавська Н.С. Теорія і методика навчання. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М. 2016.784 с.
2. Журавська Н.С. Методичні рекомендації для самостійної роботи ОС Бакалавр спеціальності 035 «Філологія» з дисципліни «Теорія і методика навчання». Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2019. 104 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про освіту» Законодавство України про освіту. Збірник законів. Київ: Парламентське видавництво, 2014.100 с.
2. Закон України «Про вищу освіту». Законодавство України про освіту. Збірник законів. Київ: Парламентське видавництво, 2017.110 с.
3. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку

молоді в Україні» від 05.02.1993 № 2998-ХІІ (зі змінами № 1774-VІІІ (1774-19) від 06.12.2016). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (дата звернення: 21.04.2019).

4. Євдокимова Н. О. Соціально-психологічний тренінг як технологія розвитку особистості студента. *Вісник Національного університету оборони України*. 2015. Вип. 4. С. 211–217. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaou_2014_4_38 (дата звернення: 21.06.2020).

5. Єфіменко С. Визначення поняття інтелекту у різних концепціях психолого-педагогічних досліджень. URL: http://www.kspu.kr.ua/download/conf2013/section3/article_efimenko.pdf (дата звернення: 11.02.2020).

6. Каськова І. О. Інтерактивне навчання у вищій школі: особливості та основні етапи планування. URL: <http://xn-e1aaajpcds8ay4h.com.ua/pages/view/563> (дата звернення: 21.04.2020).

7. Козлакова Г. Регіональний університет як науково-освітнє середовище для підготовки лідерів вищої школи. *Вища освіта України*. 2016. № 4. С. 64–69.

8. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 роки (проект МОН України). URL: <http://osvita.ua/news/43501/> (дата звернення: 21.03.2020).

9. Наказ МОН України від 11.09.2015 № 922 «Про Науково-методичну раду Міністерства освіти і науки України». URL: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/49400/ (дата звернення: 21.04.2020).

10. Майборода В.К. Методика підготовки й оформлення рукопису та автореферату дисертацій : посібник для здобувачів; видання п'яте, виправлене та доповнене : за ред. В.І. Лугового. Чернігів : ЧНПУ імені Т.Г.Шевченка, 2015. 260 с.

11. Остраус Ю. М. Ділова гра як метод розвитку професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів. *Стан та основні проблеми розвитку науки та освіти: теорія і практика*: матеріали ІІ міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28–29 квіт. 2017 р.). Київ: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2017. С. 21–24.

12. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2017 № 53 «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей», за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249722170> (дата звернення: 21.04.2020).

13. Рябоконт Л. В. Теоретико-методичні засади використання тренінгових методів під час навчання дисципліни «Основи здоров'я» у ВНЗ. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім.Т.Г.Шевченка*. 2017. № 144. С. 220–223. URL: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=3332 (дата звернення: 21.04.2020).

14. Теоретичні засади діяльнісного підходу. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C> (дата звернення: 21.06.2020).

15. Указ президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 21.04.2020).

16. Цюцюра С. В., Комарницький О. О. Застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. *Сучасні наукові*

дослідження та розробки: теоретична цінність та практичні результати: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Братіслава, 22–24 лют. 2016 р.). Братіслава, 2016. С. 144–145.

17. Шаров О.І. Вища освіта: час змін. URL: <http://metod.vntu.edu.ua/uploads/1484577548.doc> (дата звернення: 21.03.2020).

Допоміжна

1. Журавська Н.С. Підготовка викладачів-аграрників у вищих навчальних закладах країн Європейського Союзу (Франція, Німеччина, Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди і Великобританія): монографія.-Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2009. 345 с.

2. Журавська Н.С. Теорія і методика професійного навчання: Навчально-методичний посібник для підготовки фахівців із спеціальність 8. 180 10021 „Педагогіка вищої школи”. Ніжин : М.М.Лисенко, 2011. 247 с.

3. Журавська Н.С. Теорія і практика підготовки викладачів аграрних дисциплін у вищих навчальних закладах країн Європейського Союзу: монографія. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. 320 с.

4. Журавська Н.С. Методологія і методика НОП: Навчально-методичний посібник для підготовки фахівців із спеціальність 8. 180 10021 „Педагогіка вищої школи”. Ніжин: М.М.Лисенко, 2012. 207 с.

5. Журавська Н.С. Методологія і методика навчання спеціальних дисциплін: монографія. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. 320 с.

6. Журавська Н.С. Теорія і методика навчання. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М. 2016.784 с.

7. Журавська Н.С. Методичні рекомендації для самостійної роботи ОС Бакалавр спеціальності 035 «Філологія» з дисципліни «Теорія і методика навчання». Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2019. 104 с.

8. Лузан П.Г. Теорія і методика формування навчально-пізнавальної активності студентів. К.: НАУ, 2004. 272 с.

9. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. К.: Шкільний світ, 2001.198 с.

10. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навч. посібник для магістрантів і аспірантів. К: Філ-студія, 2016. 320 с.

11. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи науковик досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. К: Філ-студія 2015. 116 с.

12. Шимко І. Проблеми організації самосійної роботи у вищій школі. Рідна школа. 2015. №8. С. 34–35.

13. Інформаційні ресурси

Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Вип. 80 Соціальні послуги. URL: <http://uazakon.com/big/text798/pg1.htm>.

ДСТУ 1.2:2015. Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації, 20.12.2015. URL: https://quality.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/dstu_1_2_2015.pdf

ДСТУ 1.5:2015. Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення та вимоги до змісту нормативних документів (ISO/IEC Directives Part 2:2011, NEQ). На заміну ДСТУ 1.5:2003.01.02.2017. URL: https://dbn.co.ua/load/normativy/dstu/dstu_1_5_2003/5-1-0-1038

Загальний методичний фундамент – проект TUNING.
URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/home.html>

Педагогіка і психологія вищої школи (магістратура)
URL: <http://dollar.sti.lg.ua/page.php?pageid=19>

Стандарти з інформації, бібліографії, бібліотечної та видавничої справи.
URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/about/dstu.html>

Курс Теорія та методика навчання Moodle. URL:
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1219>